

Έμφαση στην πρόληψη στο δημόσιο σχολείο

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Της **Πωλίνας Λιασή**
 Λογοπαθολόγος - Λογοθεραπεύτρια

- **Ήρθε ο καιρός να δοθεί έμφαση στην πρόληψη**
- **Μόνο έτσι θα μειωθούν τα προβλήματα**

Η επιστήμη της Λογοθεραπείας

Η επιστήμη της Λογοθεραπείας ασχολείται με την πρόληψη, αξιολόγηση, διάγνωση και θεραπεία διαταραχών λογού, ομιλίας, φωνής και επικοινωνίας για παιδιά και ενήλικες. Στο δημόσιο εκπαιδευτικό τομέα, όμως, κάτι τέτοιο ΔΕΝ συμβαίνει. Οι παρεχόμενες λογοθεραπευτικές υπηρεσίες αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε δυσμενή θέση. Είναι δε τέτοιες ώστε να μην μπορούν να προσφέρουν ουσιαστικά στην πρόληψη των λογοθεραπευτικών προβλημάτων. Αυτό είναι ίσως ένα τεράστιο μειονέκτημα που διογκώνει μετέπειτα όλα τα άλλα: πρέπει να δώσουμε έμφαση στην πρόληψη, για να μειωθούν οι συνέπειες στη συνέχεια!

Γενεσιουργός αιτία των προβλημάτων

Η αναγκαιότητα να δοθεί έμφαση στην πρόληψη πρέπει να γίνεται πάνω στις σωστές διαστάσεις. Είναι, με άλλα λόγια, θέμα σωστής οργάνωσης και διαχείρισης προβλημάτων πριν αυτά να εκδηλώσουν πιο ακραία συμπτώματα. Η λογοθεραπεία στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα υποφέρει για λόγους που παραπέμπουν στην γραφειοκρατία, στην έλλειψη προσωπικού και συντονισμού. Γενεσιουργός αιτία είναι ασφαλώς ο οικονομικός παράγοντας: η πρόσληψη προσωπικού προϋποθέτει οικονομική επένδυση... και η έλλειψη προσωπικού διογκώνει και χρονίζει τα προβλήματα! Είναι γεγονός ότι, στις υπόστελεχωμένες λογοθεραπευτικές υπηρεσίες μας, υπάρχει έντονο το ζήτημα καθυστερημένων διαγνώσεων, ενώ παράλληλα γίνεται έναρξη των θεραπειών σε όχι κατάλληλες συνθήκες διεξαγωγής θεραπειών (τόσο για τον θεραπευτή, όσο και για το παιδί).

Η έμφαση να είναι στην πρόληψη!

Η έγκαιρη πρόληψη προϋποθέτει αξιολογήσεις παιδιών από την προσχολική ηλικία, ώστε να προληφθούν τυχόν μελλοντικές μαθησιακές δυσκολίες του παιδιού. Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει όμως. Η πρόληψη δεν υφίσταται. Όλες οι παρεμβάσεις γίνονται εφόσον εντοπιστεί σχολική αποτυχία ενός παιδιού. Τότε ξεκινούν οι διαγνωστικές αξιολογήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από χρονοβόρες διαδικασίες και ένα πολύπλοκο εν πολλοίς γραφειοκρατικό μηχανισμό που λειτουργεί εις βάρος των παιδιών. Άλλα, βεβαίως, ακόμα κι εάν υπήρχε το αναγκαίο προσωπικό, από την στιγμή που υπάρχει αδυναμία στο να δοθεί έμφαση και προτεραιότητα στην πρόληψη,

τα προβλήματα διογκώνονται. Έτσι, καταντά αναπόφευκτο το γεγονός ότι το κάθε παιδί που χρειάζεται στήριξη από την αρχή της εκπαίδευσής του, τελικά του παρέχεται στήριξη και βοήθεια μήνες ή χρόνια μετά! Το αποτέλεσμα είναι να χρειάζεται να σπαταληθεί πολύ περισσότερος χρόνος για θεραπεία του παιδιού, ενώ αν υπήρχε πρόληψη τα δεδομένα θα ήταν διαφορετικά! Να σημειωθεί επίσης ότι, όλες οι έρευνες καταδεικνύουν πως, η μη έγκαιρες παρεμβάσεις λειτουργούν εις βάρος των παιδιών.

Δεν είναι μόνο αυτά...

Τα προβλήματα δεν σταματούν εδώ. Στο δημόσιο εκπαιδευτικό μας σύστημα, παρουσιάζονται πληθώρα πρακτικών που μετατρέπουν την παροχή λογοθεραπείας σε ελλιπή λειτουργική δραστηριότητα. Συγκεκριμένα ο χρόνος παροχής θεραπείας κυμαίνεται στην καλύτερη των περιπτώσεων από 15-30 λεπτά ανά μαθητή, 2 φορές εβδομαδιαίως. Οι θεραπείες είναι βασισμένες σε ομαδικές προσεγγίσεις και όχι ατομικές, αφού η ατομική προσέγγιση έχει σχεδόν καταργηθεί για λόγους υπόστελεχωσης προσωπικού. Τι γίνεται δηλαδή;;; Βασικά, ο κάθε λογοθεραπευτής προσπαθεί να παρέχει θεραπευτικές προσεγγίσεις ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ σε 3-4 μαθητές διαφορετικών ηλικιών, διαταραχών και ιδιαιτεροτήτων. Επίσης, οι λογοθεραπευτές εργάζονται είτε σε αποθήκες, είτε σε σαλόνια γραφείων, είτε σε διάδρομους. Ελάχιστες φορές τα μαθήματα γίνονται σε αίθουσες σχολείων ή νηπιαγωγείων. Ο γραφειακός εξοπλισμός πολλές φορές δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των παιδιών (δεν είναι προσαρμοσμένες στα ηλικιακά τους επίπεδα). Σε ακραίες περιπτώσεις (όπως περιστατικά με υπέρ-κινητικότητα) μπαίνουν παιδιά σε περιβάλλοντα ακατάλληλα για την υγεία τους, π.χ. σε αποθήκες.

Η έντονη γραφειακή δουλειά!

Συνεχίζοντας, οι λογοθεραπευτικές πρακτικές που ισχύουν στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, περιλαμβάνουν έντονη γραφειακή δουλειά. Γνωστά σε όλους είναι τα προγράμματα ατομικών στόχων, πολλών εκθέσεων και δεκαπενθήμερους στόχους για όλα τα παιδιά ξεχωριστά. Η γραφειοκρατία δεν σταματά εδώ. Διαρκώς προσθέτονται καινούργιες (επαν)αξιολογήσεις ανά συχνά πυκνά διαστήματα και σύνταξη σοβαρών εκθέσεων σε περιορισμένα χρονικά πλαίσια.

Οι πάμπολλες μετακινήσεις - καθημερινό φαινόμενο

Ένα άλλο θέμα που επηρεάζει την παρεχόμενη λογοθεραπευτική αγωγή είναι και το θέμα των πολλών μετακινήσεων του θεραπευτή από σχολείο σε σχολείο. Παρατηρείται το φαινόμενο λογοθεραπευτής να είναι αναγκασμένος να εργάζεται σε 8 διαφορετικά σχολεία! Άρα, χρειάζεται να μετακινείται διαρκώς (και στο ενδιαμέσο της μέρας), με αποτέλεσμα να σπαταλείται πολύτιμος

χρόνος που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί προς όφελος των παιδιών. Αν ληφθούν υπόψη και οι κακές καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάποτε, ειδικά το χειμώνα...

Οι γονείς των παιδιών

Όπως είναι φυσικό οι γονείς των παιδιών αναμένουν να δουν επαρκή πρόοδο. Μπορεί, όμως, αυτό να επιτευχθεί μέσα στα πλαίσια που λειτουργεί σήμερα η παρεχόμενη λογοθεραπευτική αγωγή;;; Το ευκολότερο από όλα είναι να αφήσουμε τους εαυτού μας στην ψυχολογία "Μην μιλάς να περάσουμε και βλέπουμε παρακάτω". Όταν δεν μιλάς και δεν αναφέρεις δυσκολίες, δεν θα γίνει οτιδήποτε, δεν θα ταραχθούν τα λιμνάζοντα νερά και θα περνάς απαρατήρητος.

Κάτι πρέπει να αλλάξει...

Στην Κύπρο, το ευρύ κοινό θεωρεί ότι καλύτερα είναι μην ανακατεύουμε την σούπα, γιατί μπορούμε να βρούμε το μπελά μας. Προσωπική μου άποψη είναι ότι κάθε σύστημα σηκώνει βελτιώσεις. Αναμφισβήτητο το δικό μας σύστημα έχει αρκετά θετικά στοιχεία, όμως, χρειάζεται διαρκώς να βελτιώνεται για να επιλύει τα προβλήματα που είναι τόσο έντονα όπως στο δικό μας τομέα. Φανταστείτε ένα λογοθεραπευτή που έχει την ευχέρεια χρόνου και χώρου, αδιαμφισβήτητο θα έχει πολύ καλύτερα, θετικότερα και ποιοτικότερα αποτελέσματα.

Κλείνοντας, πιστεύω απλά πως οι βελτιώσεις αυτές θα εξυπηρετούσαν καλύτερα όλους μας: τους λογοθεραπευτές που μέσα σε αντίξοες συνθήκες προσπαθούν να πετύχουν το καλύτερο δυνατό, τη βελτίωση της συνεργασίας με τις επιμέρους ειδικότητες της Ειδικής Εκπαίδευσης και με τους δασκάλους των κανονικών τάξεων στο σύνολο! Έτσι, όλοι μαζί θα μπορούμε να έχουμε τα καλύτερα αποτελέσματα για τα παιδιά μας!!!